

HVIEZDOSLAVOV KUBÍN 2023

okresné kolo 69. ročníka celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky
v umeleckom prednese poézie a prózy,
v tvorbe recitačných kolektívov a divadiel poézie detí, mládeže a dospelých
pre okres Ružomberok

Vyhlasovateľ

Liptovské kultúrne stredisko v Liptovskom Mikuláši z poverenia Žilinského samosprávneho kraja

Organizátori:

Liptovské kultúrne stredisko v Liptovskom Mikuláši, Žilinský samosprávny kraj

Centrum voľného času Elán v Ružomberku

a

Katolícka univerzita v Ružomberku

Termín konania:

29. marca 2023 - I. a II. kategória v prednese poézie a prózy

30. marca 2023 - III. a IV. až V. kategória v prednese poézie a prózy

Miesto konania:

Katolícka univerzita v Ružomberku - Filozofická fakulta na 1. poschodí.

8. 30 - prezentácia všetkých recitátorov a členov odbornej poroty na 1. poschodí FF KU.

9. 00 - slávnostné otvorenie okresnej súťaže 69. ročníka HK 2023

9. 20 - 12. 30 hod.

- vlastná súťaž
- rozbor recitovaných ukážok členmi odbornej poroty
- slávnostné vyhlásenie výsledkov

14. 00 - predpokladaný čas ukončenia podujatia.

Súťaž recitačných kolektívov a divadiel poézie detí, mládeže a dospelých – je súčasťou festivalu LiptovDIV.

1. VŠEOBECNÁ CHARAKTERISTIKA

Okresné kolo Hviezdoslavovho Kubína - **je postupové kolo** najstaršej a najprestížnejšej súťaže v oblasti umeleckého prednesu poézie a prózy a tvorby recitačných kolektívov a divadiel poézie. Zároveň **vrcholným podujatím** tohto druhu na Slovensku. Súťaž je určená deťom, mládeži a dospelým. Súťaž nie je tematicky zameraná, ani vymedzená. Súťaž sa koná **každý rok**.

Ciele súťaže

Hlavným cieľom súťaže je nadobúdanie vedomostí, rozvíjanie zručností a umelecko-odborný rast kolektívov a jednotlivcov prostredníctvom poznávania, realizácie a prezentácie umeleckej tvorby v oblasti umeleckého prednesu a divadla poézie.

2. ŠTRUKTÚRA SÚŤAŽE

Súťaž má postupový charakter a je **viacstupňová**.

Základným stupňom súťaže je triedne kolo. Víťaz triedneho kola postupuje do školského kola, potom do **okresného kola**. Z okresného kola postupujú víťazi do krajských súťaží. Víťazi krajských kôl postupujú do celoštátneho kola.

Súťaž pozostáva zo súťažných vystúpení, interného hodnotenia poroty, odborného seminára.

Odborný rozborový seminár ako **najdôležitejšia súčasť** každého stupňa súťaže je adresný, dôsledný a opiera sa o kritériá hodnotenia uvedené v propozíciách.

Na základnom stupni súťaže sa odporúča organizovať pre súťažiacich **konzultácie prednesov**.²

Súťažné kategórie :

Súťaž jednotlivcov

Vo všetkých kategóriách **sa súťaží osobitne v prednese poézie a osobitne v prednese prózy.**

Umelecký prednes detí:

1. kategória

- **žiaci 2. – 4. ročníka** základných škôl a základných umeleckých škôl vo veku 7 – 10 rokov,
 - umelecký prednes **poézie** maximálne **5 minút**,
 - umelecký prednes **prózy** maximálne **6 minút**.

2. kategória

- **žiaci 5. – 6. ročníka** základných škôl a prímy (1. ročníka) osemročných gymnázií a žiaci základných umeleckých škôl vo veku 10 – 12 rokov,
 - umelecký prednes **poézie** maximálne **5 minút**,
 - umelecký prednes **prózy** maximálne **6 minút**.

3. kategória

- **žiaci 7. – 9. ročníka** základných škôl a sekundy, tercie, kvarty (2. – 4. ročníka) osemročných gymnázií a žiaci základných umeleckých škôl vo veku 12 – 15 rokov,
 - umelecký prednes **poézie** maximálne **6 minút**,
 - umelecký prednes **prózy** maximálne **8 minút**.

Umelecký prednes mládeže:

4. kategória

- **žiaci 1. – 4. ročníka stredných škôl**, 5. – 8. ročníka osemročných a bilingválnych gymnázií a ostatná ne-vysokoškolská mládež do 19 rokov vrátane³,
 - umelecký prednes **poézie** maximálne **8 minút**,
 - umelecký prednes **prózy** maximálne **10 minút**.

Umelecký prednes dospelých:

5. kategória

- **študenti vysokých škôl** bez ohľadu na vek, žiaci 5. – 6. ročníka konzervatórií a **dospelí od 20 rokov**⁴,
 - umelecký prednes **poézie** maximálne **8 minút**,
 - umelecký prednes **prózy** maximálne **10 minút**.

Súťaž kolektívov

1.kategória - **detské** recitačné kolektívy a divadlá poézie,

- vek účinkujúcich členov súboru **do 15 rokov**.

2. kategória - divadlá poézie a recitačné kolektívy **mládeže a dospelých**,

- vek účinkujúcich členov súboru **nad 15 rokov**.

2 Konzultácie je vhodné organizovať ešte pred uskutočnením základného kola a prihlásením do súťaže.

3 Závaznosť vekovej hranice je platná k termínu súťaže základného, resp. východiskového kola.

4 Závaznosť vekovej hranice je platná k termínu súťaže základného, resp. východiskového kola.

3. PODMIENKY PRE SÚŤAŽIACH

Prihlasovanie

Na súťaži sa môžu zúčastniť každý neprofesionálny recitátor, záujemca o umelecký prednes a neprofesionálne kolektívy inscenujúce literárne texty.

Žiaci I. – III. kategórie a recitátori IV. kategórie majú právo prihlásiť sa do triedneho, resp. školského kola v škole, ktorú navštevujú. Deti v domácom vzdelávaní sa prihlasujú do súťaže kmeňovej, resp. skúšobnej školy alebo základnej umeleckej školy. Ak sa školské kolá v uvedených školách nekonajú, môže pre nich základné kolo organizovať príslušné občianske združenie. Individuálne problémy rieši Národné osvetové centrum.

Organizátori školských kôl prihlasujú víťazných postupujúcich recitátorov do vyššieho kola súťaže prostredníctvom elektronického formulára na webovej stránke Národného osvetového centra: <http://www.nocka.sk/chcemsaprihlasit>.

Pri prihlásení recitátorov sa uvádzajú len základné údaje a v prípade postupu do krajského kola systém vyzve zodpovednú osobu na doplnenie informácií do prihlášok.

Ak sa školské kolá na stredných školách nekonajú, recitátori IV. a V. kategórie majú právo prihlásiť sa do súťaže okresného kola podľa miesta bydliska alebo školy/pracoviska. **Títo recitátori sa prihlasujú do súťaže samostatne prostredníctvom elektronického formulára na webovej stránke Národného osvetového centra:** <http://www.nocka.sk/chcemsaprihlasit>.

Kolektívy sa prihlasujú do okresných kôl podľa miesta svojho pôsobenia prostredníctvom elektronického formulára na webovej stránke Národného osvetového centra: <http://www.nocka.sk/chcemsaprihlasit>. **Prihlasuje ich vedúci alebo zriaďovateľ súboru.**

V prípade, že sa **nemení** veková kategória, tak: recitátori, ktorí sa zúčastnili na celoštátnej súťaži a prehliadke Hviezdoslavov Kubín v predchádzajúcom roku, majú právo nastúpiť v nasledujúcom roku do súťaže v krajskom kole. Podobne tí, čo sa zúčastnili na krajskom kole, môžu nastúpiť v okresnom kole. Tí, čo sa zúčastnili na okresnom kole, môžu nastúpiť do školského kola.

V prípade, že recitátor **mení vekovú kategóriu (postupuje do vyššej kategórie)** začína súťaž v základnom kole.

Základné (školské) kolá zorganizujú školy v okrese Liptovský Mikuláš podľa pokynov vyhlásených NOC v Bratislave a uskutočnia ich max. do 13. marca 2023.

Detských recitátorov I. – III. kategórie postupujúcich do okresného kola prihlasujú školy prostredníctvom elektronického formulára na webovej stránke Národného osvetového centra: <http://www.nocka.sk/chcemsaprihlasit>

Prihlasujú ich do **okresného kola 69. ročníka Hviezdoslavovho Kubína 2023 v Ružomberku najneskôr do 17. marca 2023.**

Súťažné podmienky

Súťaž sa koná v prednese slovenskej a svetovej básnickej a prozaickej (nie dramatickej!) literatúry v slovenskom jazyku.

Recitátori a kolektívy prechádzajú všetkými stupňami súťaže **s tým istým textom a s tou istou inscenáciou hry**, ktorými sa prezentujú v základnom stupni súťaže.⁵

Recitátor je povinný **prednášať text naspamäť**.

Ak recitátor **nedodrží časový limit** určený v jednotlivých kategóriách, **môže byť zo súťaže vylúčený**.

Do súťaže **nemožno vstúpiť s textom**, s ktorým recitátor v minulosti na súťaži Hviezdoslavov Kubín už vystúpil, alebo s ktorým získal umiestnenie na celoslovenských kolách iných recitátorských súťaží (Šaliansky Maťko, Beniakové Chynorany, Vansovej Lomnička, Naša Vansovej Lomnička, Timravina studnička, ... a Slovo bolo u Boha, Dilongova Trstená a ďalšie).

Recitátor môže nastúpiť do súťaže **len s jedným** textom.

Podmienkou účasti jednotlivcov je **priloženie súťažného textu prednesu k prihláške**.⁶

V texte treba zachovať grafické členenie veršov a strof, odsekov podľa knižného alebo časopiseckého vydania. Na súťažný text je potrebné uviesť **meno recitátora, autora, prekladateľa, názov a zdroj textu**, prípadne upravovateľa textu a **meno/á pedagóga/lektora**, s ktorým recitátor na texte pracoval.

Do prihlášky je potrebné **uviesť meno pedagóga/lektora, ktorý recitátora na prednes pripravoval**. Nie pedagóga slovenského jazyka.⁷

Súbory sa **nemôžu zúčastniť na súťaži s inscenáciou**, s ktorou vstúpili do inej súťaže vyhlasovanej a odborne garantovanej Národným osvetovým centrom, ani s inscenáciou, s ktorou už súťažili na Hviezdoslavovom Kubíne v minulosti.

Podmienkou účasti kolektívu je **priloženie scenára inscenácie** k prihláške s uvedením **autorov a prekladateľov** textov, ako aj **tvorcov inscenácie**.

4. HODNOTENIE SÚŤAŽE

Na **okresnom kole** súťaže udeľuje porota jedno **1. miesto**. **Nasledujúce 2. a 3. miesto** môže byť znásobené. Jednotlivec alebo kolektív umiestnený na 1. mieste postupuje do **krajského kola** súťaže.⁹

V odôvodnených prípadoch môže porota udeliť **špeciálne ceny**.

Na **okresnej úrovni** spracúva a odovzdáva organizátorom výsledky súťaže vo forme **hodnotiacej správy**, ktorá obsahuje odbornú analýzu a zdôvodnenie rozhodnutia poroty, **predseda alebo predsedom poverení členovia poroty**.

⁵ Medzi stupňami súťaže môže recitátor a kolektív v súťažnom vystúpení robiť úpravy na základe odporúčaní odbornej poroty.

⁶ Všetci mládežnícki a dospelí recitátori, neskôr aj detskí recitátori, ktorí postúpili do krajského kola, sú povinní priložiť k prihláške text prednesu v editovateľnom formáte.

⁷ V prípade uvedenia nepravdivej informácie môže byť recitátor zo súťaže vylúčený.

⁹ Na nižšom stupni súťaže môže porota v prípade vynikajúcich výkonov inscenácií odporučiť na postup aj 2. miesto. Organizátor vyššieho kola súťaže, v prípade celoštátneho kola Národné osvetové centrum, spolu s ďalšími odborníkmi rozhodnú podľa koncepcie a možnosti, či je možné návrhy prijať.

Kritériá hodnotenia:

v kategórii umeleckého prednesu súťaže jednotlivcov:

a. / dramaturgická príprava predlohy

- **vhodnosť výberu textu** podľa veku a typu recitátora,
- myšlienková a umelecká **náročnosť predlohy**,
- **originalita a objavnosť** predlohy,
- **správne pochopenie obsahu** a zmyslu textu,
- **rozbor, členenie a úprava** predlohy,
- **vystihnutie žánrových a štýlových osobitostí** textu,
- **aktuálny výklad** recitovaného textu;

b./ tvorivosť a osobnostný prístup recitátora

- **schopnosť vnútorného videnia a cítenia** recitátora,
- **schopnosť vytvorenia vzťahu, názoru a postoja** k textu,
- **hlasová a rečová technika** recitátora,
- **originalita a kultivovanosť** rečového prejavu a vystupovania,
- **tvorivá práca** s recitátorskými výrazovými prostriedkami,
- funkčnosť použitia **slovných a mimoslovných prostriedkov**,
- **výstavba, gradácia a pointovanie** prednesu,
- **miera rozumovej a citovej účasti** na prednese;

c. / pôsobivosť prednesu na poslucháča

- **zacielenosť** na poslucháča a kontakt s ním,
- **presvedčivosť** interpretácie,
- pôsobenie recitátora **ako osobnosti**,
- **originálnosť recitátora** a jeho výkonu.

v kategórii recitačných kolektívov a divadiel poézie:

a./ dramaturgia

- **vhodnosť témy a predlohy** pre kolektív (vek, sociálne a kultúrne zázemie, špecifickosť kolektívu),
- **myšlienková a umelecká náročnosť predlohy**,
- **originalita, novosť a objavnosť** predlohy,
- **spracovanie literárnej predlohy** do scenára (rešpektovanie témy, formy a špecifickosti literárnej predlohy; vystihnutie obsahových, žánrových a štýlových osobitostí textu; vystihnutie aktuálnosti obrazov, myšlienok či formy textu; členenie na party),
- **uplatnenie dramatických zákonitostí** pri tvorbe scenára,
- **harmónia literárnosti a dramatickosti** v scenári,
- **pochopenie obsahu** a zmyslu predlohy a scenára,
- **aktuálnosť predlohy** a scenára,
- **dramaturgické a pedagogické zámery a ciele**, ich naplnenie v scenári;

b./ javiskové stvárnenie

- **jasnosť a cieľ** režijnej koncepcie,
- **zreteľnosť myšlienково-poetických rovín a javiskových obrazov**,
- **členenie, charakter výstavby a temporytmus** inscenácie,
- **hlasová a výrazová úroveň interpretov** (technika hlasu a reči jednotlivcov a zboru; čistota, výraz, plastickosť sólových interpretov a zboru; charakteristika, vzťahy, funkcie jednotlivcov a zboru; tempo, rytmus, kompaktnosť interpretačného kolektívu),
- **pohybové, prípadne choreografické spracovanie** inscenácie (charakter, cieľ, funkčnosť, nápaditosť pohybu a choreografie vo vzťahu k téme a dramaturgicko-režijnému cieľu; pohybová úroveň a technika interpretov, realizácia javiskových a choreografických foriem),
- **výtvarné spracovanie** inscenácie (výber, charakter a funkčnosť hmotného – výtvarného – materiálu vo vzťahu k téme, scenáru a k dramaturgicko-režijnej koncepcii; estetika farieb a tvarov v kostýmovaní a scénografii, výtvarný štýl inscenácie; pohyb výtvarného materiálu na scéne, jeho funkčnosť, obrazotvornosť a technická presnosť),
- **koexistencia a súhra všetkých javiskových zložiek**;

c./ zameranosť na diváka

- **komunikatívnosť** inscenácie s divákom,
- **súhra slovného, poetického a dramatického** v inscenácii,
- **originálnosť a jedinečnosť** inscenácie.

Ocenenie

Organizátori súťaže na návrh odbornej poroty **udelia diplomy** a prípadne **knižné vecné ceny** na prvých troch miestach v každej kategórii a v žánroch (poézia a próza).

Vymenovanie porotcov

Na návrh Liptovského kultúrneho strediska menuje členov odbornej poroty **okresného kola** súťaže riaditeľ Centra voľného času ELÁN v Ružomberku.

Výsledky súťaže

Slávnostné vyhlásenie výsledkov okresného kola súťaže HVIEZDOSLAVOV KUBÍN 2022 sa uskutoční po ukončení súťažnej časti samostatne v jednotlivých kategóriách a žánroch v priestoroch, kde prebiehala súťaž. Celkové vyhodnotenie okresného kola súťaže bude zverejnené na fb stránke LKS, na webovej stránke www.lks.sk a elektronicky zaslané na všetky zúčastnené školy do 7 dní po skončení súťaže.

Postup do vyššieho kola súťaže

Recitátori a kolektívy umiestnení na 1. mieste postupujú do krajského kola súťaže **VAJANSKÉHO MARTIN** v Martine, ktoré sa uskutoční v **3. – 5. mája 2023**.

Celoštátne kolo súťaže HVIEZDOSLAVOV KUBÍN v Dolnom Kubíne sa uskutoční **21. – 24. júna 2023**.

Finančné zabezpečenie

Na náklady Centra voľného času ELÁN v Ružomberku je zabezpečená odborná porota a súťažiaci.

Na náklady Liptovského kultúrneho strediska v Liptovskom Mikuláši sú zabezpečené knižné vecné ceny.

Liptovské kultúrne stredisko v Liptovskom Mikuláši organizačne zabezpečuje účasť recitátorov (víťazov) z jednotlivých kategórií **na krajskom kole súťaže Vajanského Martin v Martine**.

Finančné náklady spojené s účasťou recitátorov zabezpečuje organizátor **krajského kola súťaže Turčianske kultúrne stredisko v Martine**.

Propozície súťaže Hviezdoslavov Kubín 2023 pre okres Ružomberok

5. ZÁVEREČNÉ USTANOVENIE

- 1./ Prípadné zmeny, doplnenia a spresnenia propozícií vydáva Národné osvetové centrum.
- 2./ Súťaž nie je realizovaná za účelom dosiahnutia zisku.
- 3./ V dôsledku nesplnenia akýchkoľvek podmienok uvedených v týchto propozíciách nemusí byť súťažiaci/kolektív prijatý do súťaže alebo môže byť zo súťaže vyradený.
- 4./ Súťažiaci prihlásením do súťaže vyhlasuje, že berie na vedomie, že vyhlasovateľ súťaže: 7.5.1. vyhotovením a/alebo použitím fotodokumentácie a/alebo videodokumentácie s jeho podobizňou nijakým spôsobom nezasahuje do práv súťažiaceho na ochranu osobnosti, ustanovených § 11 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej OZ),
- 5./ **obrazové snímky podobizní súťažiaceho** budú vyhotovené a sú ako súčasť fotodokumentácie a/alebo videodokumentácie podľa predchádzajúceho bodu použité primeraným spôsobom len a výslovne na umelecké účely a/alebo tlačové spravodajstvo a z uvedeného dôvodu, v súlade s § 12 ods. 3 OZ, **súhlas dotknutého súťažiaceho nie je potrebný,**
- 6./ použitie obrazových snímok podobizní súťažiaceho podľa predchádzajúceho bodu nie je v rozpore s jeho oprávnenými záujmami.
- 7./ Súťažiaci vo veku do 18 rokov sú povinné prísť na súťaž **v sprievode dospelaj osoby** (pedagóga, rodiča alebo inej dospelaj osoby), ktorá chráni ich bezpečnosť a rieši ich problémy organizačného či sociálneho charakteru.
- 8./ Súťažiaci prihlásením do súťaže vyhlasuje, že jeho súťažný umelecký výkon, prípadne autorské dielo použité v rámci súťažného umeleckého výkonu nezasahuje do práv a právom chránených záujmov tretích osôb a **má vysporiadané všetky práva viažuce sa k súťažnému umeleckému výkonu a/ alebo v rámci neho použitému autorskému dielu.**
- 9./ **Súťažiaci prihlásením do súťaže udeľuje** Národnému osvetovému centru a organizátorom okresného kola súťaže Liptovskému kultúrnemu stredisku v Liptovskému Mikuláši a CVČ ELÁN v Ružomberku **bezodplatný súhlas na použitie jeho súťažného umeleckého výkonu** v zmysle § 97 a nasl. zákona č. 185/2015 Z. z. autorský zákon, a to najmä, avšak nielen na vyhotovenie originálu i rozmnoženiny záznamu jeho umeleckého výkonu a sprístupňovanie záznamu jeho umeleckého výkonu verejnosti v rámci realizácie aktivít a na účely šírenia osvetovej činnosti v pôsobnosti organizátorov jednotlivých kôl súťaže a Národného osvetového centra.
- 10./ Súťažiaci vyhlasuje, že sa oboznámil s podmienkami spracúvania osobných údajov Národným osvetovým centrom, ktoré je dostupné na **www.nocka.sk alebo v Národnom osvetovom centre.**

Prílohy k propozíciám:

Príloha č. 1 – **Protokol o udelení cien a výsledkov** súťaže a prehliadky (vypĺňa organizátor daného stupňa súťaže – v prípade základného školského kola – príslušná škola).

Príloha č. 2 – **Hodnotiaca správa pre porotcov** (vypĺňa predseda poroty alebo poverení členovia poroty).

Kontakt – bližšie informácie:

PhDr. Eva Štofčíková

odborný metodik Liptovského kultúrneho strediska v Liptovskom Mikuláši

044/ 55 22 981, 0903 811 712, 0905 832 950

osvetalm@vuczilina.sk